

บทคัดย่อ

ภาษาตากใบเป็นภาษาตระกูลไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ที่มีผู้พูดอยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี นราธิวาส และในเขตรัฐกลันตันและตรังกานู ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์จะศึกษาภาษาตากใบเฉพาะที่พูดในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและนราธิวาส เพื่อแบ่งกลุ่มของภาษาตากใบเป็นถิ่นย่อย โดยใช้วิธีการศึกษาแนวภูมิศาสตร์ภาษา ลักษณะทางภาษาที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของภาษาตากใบคือ ลักษณะการใช้เสียงสระ [ai] หรือ [a:ɪ] ในการออกเสียงคำที่มีรูปเขียน ใ- และ ไ- ผลการวิจัยพบว่าภาษาไทยถิ่นตากใบสามารถจำแนกเป็น 2 ถิ่นย่อยตามลักษณะการใช้เสียงสระ [ai] หรือ [a:ɪ] ซึ่งแตกต่างกันตามถิ่นย่อย คำที่แสดงลักษณะการใช้เสียงสระดังกล่าวได้แก่ ใหม่ ใหญ่ ใส ใ้ ใ้ ใ้ ใ้ ใ้ แนวแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นตากใบพาดเป็นแนวตะวันออก-ตะวันตก อยู่ในบริเวณตอนใต้ของจังหวัดปัตตานีและตอนเหนือของจังหวัดนราธิวาส ถิ่นย่อยของภาษาตากใบ 2 ถิ่นย่อย คือ

1) ภาษาตากใบถิ่นย่อยเหนือ เป็นถิ่นที่ใช้เสียงสระสั้น [ai] ได้แก่ ภาษาตากใบทุกถิ่นย่อยในพื้นที่ภาษาตากใบในจังหวัดปัตตานี ยกเว้นภาษาตากใบถิ่นย่อยบ้านสารวัน ตำบลตะโละไกรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี และรวมเอาภาษาตากใบถิ่นย่อยในจังหวัดนราธิวาสได้ด้วย คือ ภาษาตากใบถิ่นย่อยบ้านเชิงเขา ตำบลปาลูกาสาเกาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

2) ภาษาตากใบถิ่นย่อยใต้ เป็นถิ่นที่ใช้เสียงสระยาว [a:ɪ] ได้แก่ ภาษาตากใบถิ่นย่อยบ้านสารวัน ตำบลตะโละไกรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี และภาษาตากใบทุกถิ่นย่อยในพื้นที่ภาษาตากใบในจังหวัดนราธิวาส ยกเว้นภาษาตากใบถิ่นย่อยบ้านเชิงเขา ตำบลปาลูกาสาเกาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

ABSTRACT

Tak Bai is a Southwestern Tai dialect spoken in certain areas of Changwat Pattani and Changwat Narathiwat, Thailand, and in Kelantan and Terranganu, Malaysia. In this study, the Tak Bai dialect in Thailand was subgrouped, using the methodology in dialect geography. The subgrouping was based on the pronunciation of the vowels in the words having the orthographic ใ- and ใ-; that is, ใหม /màj/, ใญ /jàj/, ใส /sàj/, ใค /kàj/, ใข /khàj/ and ใฟ /phàj/. It was found that the boundary between the Tak Bai sub-groups runs from West to East and is in the south of Changwat Pattani and in the north of Changwat Narathiwat. There are two Tak Bai sub-groups:

1) The Northern Tak Bai Sub-group. The vowels in the 6 words are pronounced short as [ai]. This sub-group includes the Tak Bai sub-dialect of Ban Choeng Khao, Tambon Palakasamo, Amphoe Bacho, Changwat Narathiwat, and all Tak Bai sub-dialects in Pattani except that of Ban Sarawan, Tambon Talo Krai Thong, Amphoe Mai Kaen.

2) The Southern Tak Bai Sub-group. The vowels in the 6 words are pronounced long as [a:i]. This sub-group includes the Tak Bai sub-dialect of Ban Sarawan, Tambon Talo Krai Thong, Amphoe Mai Kaen, Changwat Pattani, and all Tak Bai sub-dialects in Changwat Narathiwat except that of Ban Choeng Khao, Tambon Palukasamo, Amphoe Bacho.